

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою
Прилуцького агротехнічного
коледжу
28 серпня 2019 року протокол №1
Директор коледжу

П. ЧЕРНІКОВ

ПОЛОЖЕННЯ

про комплекс навчально-методичного забезпечення дисциплін

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає державні стандарти вищої освіти з певного напрямку підготовки, відповідно до яких розробляються навчальні плани. Згідно з державними стандартами Коледж здійснює підготовку конкурентно спроможного фахівця зі сформованим рівнем компетенцій. Процес формування інструментальних, міжособистісних і спеціальних компетенцій здійснюється в першу чергу завдяки комплексу навчально-методичному забезпечення дисципліни (предмета) (далі – дисципліни).

Комплекс навчально-методичного забезпечення (КНМЗ) визначає сукупність дидактичних і методичних документів, спрямованих на реалізацію освітніх послуг певної науки або галузі знань.

Мета КНМЗ дисципліни полягає у забезпеченні цілісного навчального процесу з певної дисципліни, який включає визначені «Положенням про освітню діяльність Коледжу» форми, методи і засоби навчання коледжі.

2 СТРУКТУРА КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Структура КНМЗ включає:

1. Навчальна (типова) програма;
2. Робоча програма навчальної дисципліни;
3. Комплекс контрольних робіт;
4. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів;
5. Питання до семестрових заліків (екзаменів);
6. Білети до семестрових заліків (екзаменів);
7. Плани занять;
8. Конспект лекцій з дисципліни;
9. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять;
10. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять;
11. Інструкційно-методичні матеріали до лабораторних занять;
12. Завдання на курсові та дипломні роботи;
13. Питання до заліків;
14. Завдання до заліків (тестові завдання);

15. Програми практик;
16. Методичні вказівки, рекомендації, розробки, навчальні посібники;
17. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання, електронні посібники, презентації, навчальні фільми, відео сюжети.

1 КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної нормативної дисципліни є складовою державного стандарту освіти. Вона розробляється фахівцями закладу освіти і затверджується «НМЦ ВФПО», для загальноосвітніх предметів Міністерством освіти і науки України.

Програма навчальної вибіркової дисципліни розробляється відповідною цикловою комісією згідно тих самих вимог що й для програм з нормативної дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає методи і засоби поточного і підсумкового контролю. Робоча програма складається викладачами циклової комісії, розглядається на засіданні циклової комісії, про що є запис у протоколі засідання та підпис голови циклової комісії та затверджується заступником директора з навчальної роботи щорічно до початку навчального року.

Структурні складові робочої програми навчальної дисципліни такі:

1. Опис навчальної дисципліни з розподілом годин відведених для вивчення дисципліни;
2. Мета та завдання навчальної дисципліни;
3. Програма навчальної дисципліни, що розкриває її зміст;
4. Структура навчальної дисципліни, показує розподіл навчальних годин на лекційні, практичні, лабораторні, семінарські, самостійне вивчення для студентів денної та заочної форми навчання;
5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення з нумерацією занять та кількістю відведеного навчального часу;
6. Індивідуальні завдання;
7. Методи навчання;
8. Методи контролю;
9. Методичне забезпечення;
10. Шкала оцінювання;
11. Рекомендована література основна і допоміжна
12. Інформаційні ресурси.

Зміст лекційного курсу передбачає теми і плани лекцій, конспекти (авторський підручник або навчальний посібник), рекомендовані джерела інформації.

Зміст практичних, лабораторних та семінарських занять повинен складатися з теми, мети (обладнання), питань до самостійного вивчення

матеріалу, обговорення, контролю знань, рекомендованих електронних адрес та літератури.

Самостійна робота відноситься до важливої складової навчального процесу і виконується студентами у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час для самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом і повинен становити від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни і містить перелік питань і завдань та списку літератури для їх самостійного опрацювання.

До цього переліку слід віднести засоби навчання, в окремих випадках місце (лабораторії, кабінети, бібліотеки тощо) для самостійної роботи, інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи та інше.

Навчально-методичні засоби бібліотечно-інформаційного центру і циклової комісії є головними у забезпеченні продуктивної самостійної роботи, а саме: підручник, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладача, методичні рекомендації, вказівки до виконання практичних робіт, інструкції та методики до виконання лабораторних дослідів, мультимедійні матеріали тощо.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотечно-інформаційному центрі, лабораторіях, кабінетах, а також в домашніх умовах. У необхідних випадках, самостійна робота організовується за певним графіком.

Під час організації самостійної роботи студента передбачається можливість отримання необхідної консультації відповідно до графіка консультацій або допомоги з боку викладача.

Контрольні заходи включають поточний, періодичний (модульний) та підсумковий контроль.

Крім цього до діагностичних засобів входить пакет комплексних контрольних робіт з нормативних дисциплін та пакет директорських контрольних робіт з кожної дисципліни.

Форма проведення поточного контролю під час практичних (семінарських і лабораторних) занять визначається цикловою комісією. Періодичний і підсумковий контроль та виконання індивідуальних навчальних завдань здійснюються відповідно розробленого «Положення про рубіжний та підсумковий контроль у Рівненському державному аграрному коледжі».

Форми і види контролю знань студентів з кожної дисципліни повинні бути представлені в КНМЗ.

Критерії оцінювання знань студентів розробляються згідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень студентів».

Комплекс контрольних робіт розробляються викладачами циклової комісії з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця та робочих програм навчальних дисциплін.

Вимоги до складу, змісту та порядку розробки пакетів ККР такі (структура пакету ККР):

- комплексна контрольна робота з дисципліни;
- обов'язкова (директорська) контрольна робота;
- контрольні роботи з тем, виділених на самостійне опрацювання.

Комплексна контрольна робота (ККР) – це сукупність формалізованих завдань, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни.

Всі завдання ККР повинні мати професійні спрямування і їх вирішення вимагати від студентів не розрізнених знань окремих тем і розділів дисципліни, а їх інтегрованого застосування. Завдання можуть бути репродуктивного, продуктивного характеру, розрахункові задачі, тести тощо. Частина завдання ККР повинно розпочинатися словами: Визначити..., Обґрунтувати..., Проаналізувати..., Дати оцінку... і т. п. При їх вирішенні студент повинен продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову креативну діяльність. Оцінка за виконання ККР виставляється згідно з існуючим положенням та розробленими критеріями оцінювання комплексної контрольної роботи, за національною шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Під час розробки критеріїв оцінки за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Крім цього необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки діаграми;
- встановлювати різницю між причинами і наслідками;
- аналізувати, оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;

Пакети ККР розробляються викладачами циклової комісії коледжу і використовуються:

- під час проведення самоаналізу вищого навчального закладу з метою корекції робочих навчальних програм, удосконалення організацій навчального процесу;
- під час проведення акредитаційної або атестаційної експертизи з метою державної оцінки рівня підготовки студентів.

Кожний варіант завдання ККР підписується викладачем та головою циклової комісії із зазначенням номера протоколу і дати засідання циклової комісії.

Розроблений пакет ККР розглядається на засіданні циклової комісії і затверджується заступником директора з навчальної роботи.

КНМЗ дисципліни містить перелік тем курсових, якщо вони передбачені навчальним планом.

КНМЗ для навчальних практик у випадку їх наявності у навчальному плані, розробляються окремо згідно з програмою навчальної практики.

Зміст розділів програми навчальної практики включає: вступ, цілі і завдання практики, зміст практики (перелік індивідуальних завдань, заняття

та екскурсії під час практики, навчальні посібники, літературні та електронні джерела, методичні рекомендації), форми і методи контролю, критерії оцінювання, вимоги до звіту та опис процедури підведення підсумків практики.

2 ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙ У СТВОРЕННІ КОМПЛЕКСІВ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дидактичний інструментарій дисципліни для проведення навчального процесу доцільно забезпечити електронною версією. При цьому методи навчання при використанні електронного НМК, зокрема матеріалів аудиторних занять і самостійної роботи, зазнають якісних змін, а саме:

- істотної модернізації зазнають лекційні заняття – викладач у процесі лекції широко може використовувати мультимедійні презентації, які являють собою тематично й логічно зв'язану послідовність інформаційних доз матеріалу модуля, тезисно відображають його ключові моменти, включають основні формули та схеми, а також статичні та динамічні зображення об'єктів, які вивчаються. Їх демонстрація здійснюється за допомогою мультимедійного проєктора;
- студенти до початку лекції можуть отримати опорні конспекти, які являють собою комплект слайдів презентацій, роздрукованих таким чином, щоб сторінка містила кілька слайдів та поле для заміток. Такі конспекти дозволяють студентів зосередитися на демонстрації презентацій, не витрачаючи часу на копіювання зображень. Під час проведення практичних та лабораторних робіт студенти мають можливість працювати з матеріалом, який вивчається в інтерактивному режимі, тобто впливати на роботу інформаційного засобу.

Такий підхід до планування та організації й проведення навчального процесу дозволяє не лише ефективно реалізувати навчальні плани та оптимізувати управління навчальним процесом, а й забезпечувати якісну підготовку фахівця.